

Тема уроку: Писанка — символ і оберіг.

Практична робота: Виготовлення «бісерної писанки».

Мета:

навчальна: поглибити знання учнів про історію та процес виготовлення писанок, символіку зображень та кольорів, навчити учнів оздоблювати бісером пасхальні яйця;

виховна: виховувати бажання продовжувати і розвивати традиції українського народу; розвиваюча: розвивати творчу уяву, естетичний смак.

Наочність: Писанки, Великодні листівки, рушники композиції, пасхальні яйця, оздоблені, бісером.

Обладнання: Дерев'яні заготовки яєць, бісер, стеклярус, голки, нитки, ножиці.

Міжпредметні зв'язки: Образотворче мистецтво, народознавство.

Тип уроку: Комбінований.

Хід уроку.

I. Організаційна частина.

1.Перевірка наявності учнів.

2. Готовність до уроку.

II. Актуалізація опорних знань та мотивація навчальної діяльності.

Вдягла весна мережану сорочку,
Умившись і звільнившись від турбот,
І піднімає волошкові очі
До віщих, до церковних позолот.
Душа стає в цю днину молодою,
Забувши, що слова бувають злі,
І повняться старання добротою
На ранньому скоромному столі.
Великдень всіх нас до гостини просить
Малює сонце полотно небес,
І крашанку, як усмішку підносить,
Христос воскрес!
Воістину воскрес!

В. Крищенко

Бесіда.Прослухавши вірш і розглянувши наш святково прибраний клас, давайте всі разом визначимо, про що ми будемо говорити на уроці?

(Відповідь учнів).

Великдень— одне з найбільших свят християн.

— Діти, а як святкують це свято у вашій родині?

(Відповідь учнів).

Невід'ємною частиною цього свята є різнокольорові яйця: крашанки, писанки.

Українські писанки завжди вважалися зразком високого мистецтва. Тарас Шевченко писав: « Село на нашій Україні — неначе писанка», маючи на увазі красу села.Про писанки існує багато легенд, приказок. Ось одна з них « Кохання на землі буде існувати доти, поки люди розмальовуватимуть писанки».

— А ви, діти, знаєте легенди про писанки?

(Розповідь учнями легенди).

Після того як писанку разом із Великодньою паскою освячать у церкві, її дарують родичам, знайомим, друзям зі словами « Христос Воскрес!» А їм у відповідь кажуть: « Воістину Воскрес!» — і щиро дякують.

Дарувати писанки означає бажати щастя, здоров'я, доброї вдачі.

Оригінальним і цінним подарунком рідним чи друзям на великдень може бути пасхальне яйце, оздоблене бісером та стеклярусом, намистинками

III. Оголошення теми та мети уроку.

IV. Пояснення нового матеріалу.

Розповідь учителя.

З'явилися писанки ще у першому тисячолітті до народження Христа. Доісторична людина — без книжок, техніки і науки — вже тоді розуміла, що без сонячного світла ніщо не може рости і жити на цій землі. З цих міркувань з'являлись релігійні уявлення наших пращурів і поклоніння сонцю.

Щоб вітати весняне сонце і закликати його тепло в дім і поле, виник культ у якому велике ритуальне значення мало сире яйце з намальованими на ньому цілющими знаками (писанка) і пофарбоване в один колір варене яйце (крашанка).

З появою християнства на Україні почалось переосмислення старих звичаїв. Давня Київська Русь — це, мабуть, єдина в Європі країна, де перехід від язичництва до християнства відбувся так гармонійно. Християнство перейняло більшу частину культу сонця. Надало йому нового змісту, і це призвело до нового розквіту писанки.

Розрізняють такі види орнаментальних яєць:

- 1.Крашанки — пофарбовані в один колір варені яйця рослинним або аніліновим барвником.
- 2.Мармурові яйця (маргучі) — на сире яйце накладають шматки кольорового паперу чи листочок, обгортають капроною панчохою і варять у фарбі.
- 3.Дряпанки — яйця фарбують у темний колір, потім олівцем малюють орнамент, який видряпують за допомогою цвяха або циганської голки.
4. Крапанка (капанка) — малюнок складається з різнокольорових крапок.
5. Мальованка — це яйця розмальовані пензликом, різними фарбами та візерунками.
- 6.Писанка — це яйце, розписане писачком воском по чистій чи вже пофарбованій шкаралупі.
7. Білі писанки — писанки, виконані восковою технікою, кладуть у відбілюючий розчин. Усі незакриті воском місця побіліють.

8. Дерев'яна писанка — це виточена дерев'яна основа у формі яйця, на яку наносять орнамент масляними фарбами і лакують.

9. Бісерна писанка — на дерев'яну основу наносять спеціальний клей, а потім викладають орнамент бісером. Існує ще техніка «одягання» яйця у бісерну сітку.

Відомі різні символічні зображення на писанках (інструктивна карта)

Символічних малюнків у писанках понад 100.

Колесо — символ безсмертя, яке виявляється в природі безперервним повторенням відродженого життя й майбутнього небесного існування, образом безконечної Божої любові.

Сонце — джерело світла і життя.

Хрест — символ Всесвіту, є знаком чотирьох сторін світу, чотирьох пір року, чотирьох вітрів й чотирьох типів температурів. Серед християнських мотивів він посідає перше місце.

Трикутник є символом триєдності природи: Всесвіту (неба), Землі і людини, символізує батька, матір і дитину. Це — символ божественної трійці.

Граблі — символ дощу.

Квітка — провісник весни.

Павук — тварина — оберіг, що оберігає господу від біди.

Рибка — символ здоров'я.

Дубове листя — символ сили.

Символіка писанок пов'язана не лише з їхнім орнаментом, а й кольором.

Традиційні кольорові поєднання:

чорний та коричневий символізує землю, її родючість;

червоний — радість життя, надію та любов;

жовтий — врожай та небесні світила;

блакитний і синій — небо, повітря, вода;

зелений — весна, воскресіння природи;

чорний з білим — знак пошани до духів і душ померлих, подяку за охорону від злих сил.

V. Вступний інструктаж.

1. Демонстрування прийомів роботи.
2. Видача завдання (інструкційна карта).
3. Правила безпеки праці при роботі з голкою.

VI. Практична робота.

1. Обхід робочих місць з метою проведення індивідуального та фронтального інструктажів.
2. Контроль за організацією робочих місць та дотриманням правил безпеки праці.

VII. Підведення підсумків уроку (заключний інструктаж).

1. Збирання даних.
2. Аналіз характерних помилок.